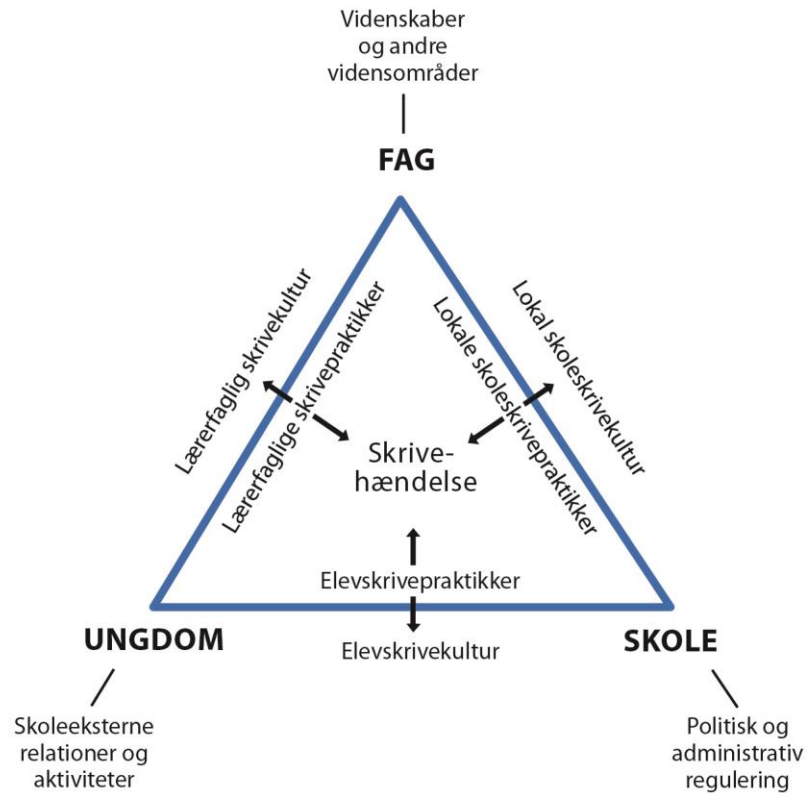

Præsentation af

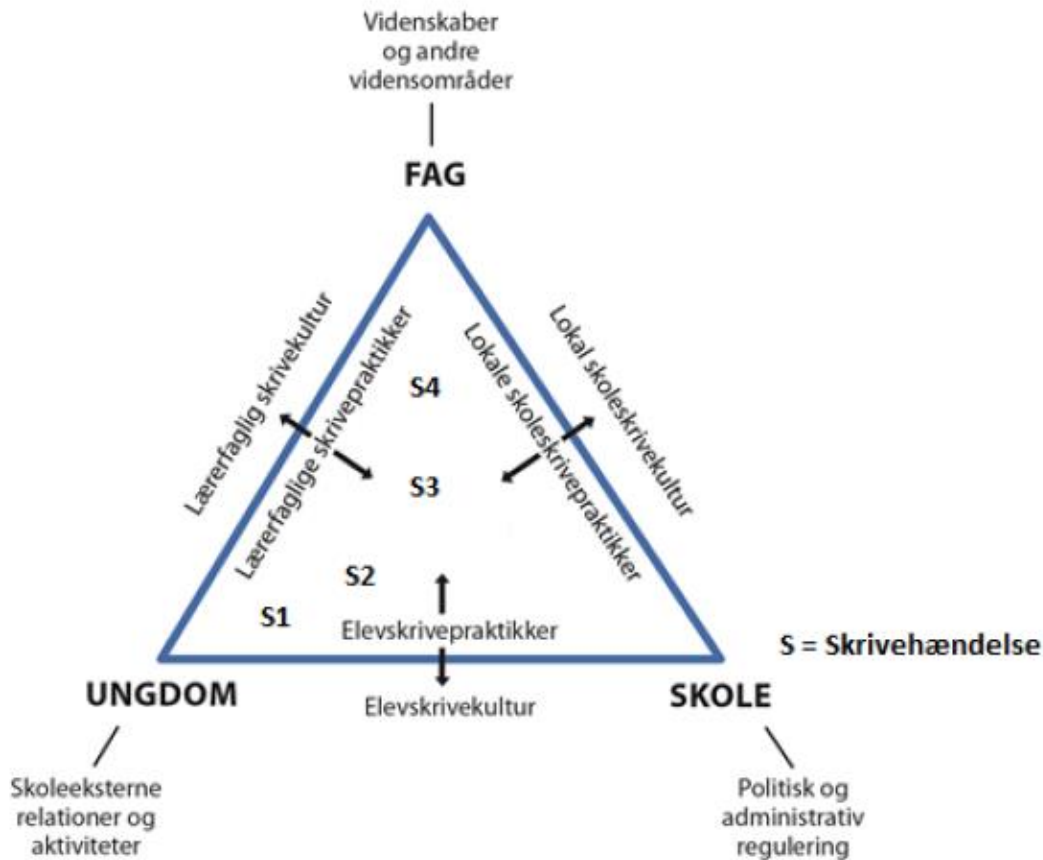

Lanceringsseminar
Syddansk Universitet
23. maj 2014

Triademodellen

Triademodellen brugt sociologisk

Figur 1.2. Sociologisk brug af model til analyse af skrivehændelser

Tre overordnede fund

1. Der er en høj grad af selvfølgelighed knyttet til de enkelte skolers skrivekulturer
2. Elever kommer ud af folkeskolen med relativt beskedne skriveerfaringer, særligt hvad angår længere sammenhængende tekster
3. Eleverne skriver vældig meget uden for skolens regi, men skolerne i de tre cases forholder sig i begrænset grad til denne skrivning

Lokal skoleskrivekultur: Østskolen

Hvordan formes det skriftlige arbejde af de overordnede fysiske, institutionelle og organisatoriske rammer?	Der er en markeret grænsedragning mellem lærerliv og elevliv på Østskolen, og et tilsvarende mønster i skrivepraktikkerne hvor der skrives i hånden i skolen og på computer eller mobiltelefon uden for skolen, uden at de to skriftverdener aktivt søges forbundet. Grænsedragningerne fremtræder i hverdagen som naturlige selv om savnet af teknologiske faciliteter blev italesat over for mig af flere lærere. Analysen peger på at dette medfører at meningskabelsen overlades til den enkelte elev og måske kan være medvirkende til at eleverne i en undersøgelse angiver at de ikke kan se formålene med undervisningen.
I hvilken grad integreres skriftlighed i det faglige arbejde?	Der er en arbejdsdeling mellem fagene sådan at dansk havde hovedansvar for at lære eleverne at skrive. I analysen forbindes denne arbejdsdeling med en diskurs om sproget som transparent kanal for indhold og skriftkyndighed som en autonom, kognitiv færdighed der er uafhængig af den faglige og sociale kontekst.
Hvordan opfattes og praktiseres skriftens modaliteter?	Der er en funktional hovedvægt på verbalsproget, men det integreres i praksis med en række andre repræsentationsformer, med lidt forskellige kombinationer fra fag til fag. Særligt i projektopgaven aktualiseres en bred vifte af repræsentationsformer og teknologier. I dansk medreflekteres grafisk opsætning som et genretræk. Dansk læreren opfatter elevernes omfattende erfaringer med skrivning i elektroniske medier som en ressource, men finder at eleverne selv er i stand til at aktualisere den efter behov.
Hvordan værdsættes skriftlighed af ledelse og lærere?	Det mest fremtrædende træk i skoleskrivekulturen var de altdominerende strategiske, eksamensrettede begrundelser for skriftligt arbejde. Den stærke fremtidsorientering i skrivekulturen synliggør grænsen mellem skoleskrivningen og den kommunikative fritidsskrivning der er orienteret mod livet her og nu.

s. 73

Lokal skoleskrivekultur: Nordvestskolen

Hvordan påvirker de institutionelle rammer (skema, it-tilgængelighed, eksamen mv.) skriveundervisningen?	<p>Eksamen har stor betydning for hvilken form for skriftlighed eleverne møder. Fag der ikke har skriftlig eksamen, har stort set heller ikke nogen erkendt skrivepraksis. Der sættes lighedstegn mellem skriftlighed og verbalskriftlighed.</p> <p>Der er klare anerkendte skrivepraktikker når det gælder skriftlige eksamensfag (skriftlige afleveringer/skriftlige hjemmeopgaver), og også rimeligt klare skrivepraktikker når det gælder mundtlige eksamensfag (elevnoter, logbog, portfolio, nøgleord/stikord/key words, skriftlige udkast/skitser).</p> <p>Der er ikke klart anerkendte it-skrivepraktikker.</p>
Er der fælles strategier og planer for den skriftlige undervisning på tværs af klasserne?	<p>Den enkelte lærer laver stort set sine egne planer for sin egen klasse. Men der findes dog et løst samarbejde mellem især dansklærerne om den skriftlige undervisning. Men det er ikke sat i system.</p>
Findes der fælles strategier og planer for progression i skriveundervisningen?	<p>Den enkelte lærer lægger sine egne planer for sin egen klasse. Der findes fælles mål, men de er fastsat i læreplanen og ikke systematisk diskuteret blandt lærerne. Der er en tendens til at den fælles beslutning om portfolio glemmes af lærerne, undtagen af dansklærerne.</p>

Ligger ansvaret for skriveundervisningen hos enkelte fag (dansk og engelsk), eller tager andre fag del i ansvaret?	<p>I de ældste klasser er der en fagopdeling som fremtræder tydeligt i skemaet og i lærernes forståelse af hvilke aktiviteter der skal foregå i de enkelte lektioner. Ansvaret for skriveundervisningen ligger meget hos dansklærerne. Det er ikke noget de andre fag beskæftiger sig med.</p>
Dominerende forståelser af skriftlighed og skrivning blandt lærerne	<p>Skriftlighed forstås som verbalskriftlighed. Genrer, sproglig udvikling og sproglig korrekthed er de centrale fokusområder. Der er dog sprækker i denne fokusering som viser sig når lærerne bliver spurgt direkte om brug af sms og andre digitale skriveformer. Lærerne er opmærksomme på udbredelsen af disse skriveformer blandt eleverne, men inddrager dem ikke i undervisningen på anden måde end ved at præcisere hvor de <i>ikke</i> hører til. Flere lærere arbejder imidlertid med andre udtryksformer end traditionel verbaltekst, fx video, men de kobler det ikke af sig selv til skriftbegrebet og opfatter det ikke umiddelbart som skriveaktiviteter.</p>
Hvilken betydning tillægges skriftlighed?	<p>Mundtlighed tillægges større betydning for elevernes læreproces end skriftlighed. Det forklares ikke hvorfor, men det er et gennemgående træk som næppe kun har med eksamen at gøre. Det fremføres af lærerne som en selvfølgelighed der ikke behøver argumentation. Kun når der spørges direkte til det, reflekterer lærerne spørgsmålet.</p>

s. 167

Lokal skoleskrivekultur: Sydvestskolen

Hvordan påvirker de institutionelle rammer (skema, eksamen mv.) skriveundervisningen?	Der skrives i alle fag, også fag uden skriftlig eksamen. Eksamen sætter i en vis udstrækning rammer for det skriftlige arbejde, bl.a. i form af de genrer der undervises i. Der eksperimenteres med nye eksamensformer, fx synopsis.	Ligger ansvaret for skriveundervisningen hos enkelte fag (dansk og engelsk), eller tager andre fag del i ansvaret?	Ansvaret for skriveundervisningen er distribueret ud til alle fag, og alle fag arbejder med delasppekter af det skriftlige arbejde. 'Alle lærere er skrivelærere' er en grundopfattelse. Elever gøres medansvarlige for skriveundervisningen.
Er der fælles praktikker for den skriftlige undervisning på tværs af klasserne?	Der er fælles praktikker, herunder strategier og planer, for den skriftlige undervisning på tværs af klasserne. Det organiseres i diverse teamkonstellationer (fag, klasse, årgang, sluttrin). Der er en fælles kritisk bevidsthed om at skriftligt arbejde skal integreres i alle fag, og der arbejdes på at udvikle evalueringsformer til dette. Det er delvist sat i system fra ledelsens side, men ledes også af teams.	Dominerende forståelser af skriftlighed blandt lærerne	Skriftlighed forstås i klasseteamregi overvejende som verbalskriftlighed, men der eksperimenteres med at udvide skrivebegrebet, og i nogle fag som fx geografi og fysik er det slået igennem. Flere lærere arbejder med andre udtryksformer end traditionel verbaltekst, fx video, men de kobler det ikke af sig selv til et udvidet skrivebegreb. Man er åben overfor elevers kendskab til utraditionelle skriveformer, fx animation
Findes der fælles strategier og planer for progression i skriveundervisningen?	Fagligt skriftligt arbejde og elevens udvikling og læring tænkes sammen. Der er ikke systematisk begrundede praktikker for progression i skriveundervisningen, men der findes i nogle klasser års- og ugeplaner, som også rummer afleveringsplaner.	Hvilken betydning tillægges skriftlighed?	Skriftlighed tillægges ret stor betydning for det faglige arbejde og elevernes læring. I de senere år har der ganske vist mest været fokus på faglig læsning som en del af en ny forståelse af skrivning og læsning (literacy), men der er stor opmærksomhed over for skriftlighed som en integreret del af faglig kommunikation. En nøglemetafor for udviklingsarbejdet er transparens.

s. 237

Forskellighed - kvantitativt set

- Sydvestskolen har den højeste score i næsten alle fag hvor der skrives afsluttede tekster som afleveres og rettes af læreren.
- Kvalitative og kvantitative data tyder på at Sydvestskolen skiller sig ud fra de to andre skoler hvad angår lokal skoleskrivekultur.

	Sydvestskolen %	Nordvestskolen %	Østskolen %
Dansk	100,0	100,0	100,0
Engelsk	96,2	100,0	98,0
Tysk	81,1	68,8	44,0
Fransk	0,0	2,1	24,0
Matematik	81,1	72,9	50,0
Historie	60,4	14,6	42,0
Samfundsfag	69,8	12,5	28,0
Religion	49,1	47,9	34,0
Geografi	86,8	6,2	38,0
Biologi	79,2	10,4	46,0
Fysik	96,2	4,2	12,0
Idræt	3,8	0,0	0,0
Andre (skriv)	3,8	2,1	0,0

Tabel 5.7. I hvilke fag skriver du afsluttede tekster, som afleveres og rettes af læreren? (gerne flere kryds)

Sammenligning af skoleskrivekulturer

- Vi finder både ligheder og forskelle i skoleskrivekulturer
- Skrivning begrundes i høj grad i niende klasse strategisk med henvisning til eksamen
- Må dog nuanceres særligt i én case, Sydvestskolen, hvor eleverne bl.a. er signifikant gladere for at skrive end eleverne på de to andre skoler, og hvor de specifikt var glade for at skrive i de fag hvor de skrev meget.
- Andre fund og implikationer: Læsninger og kommentarer fra Lene Storgaard Brok og Jens Raahauge og fælles diskussion